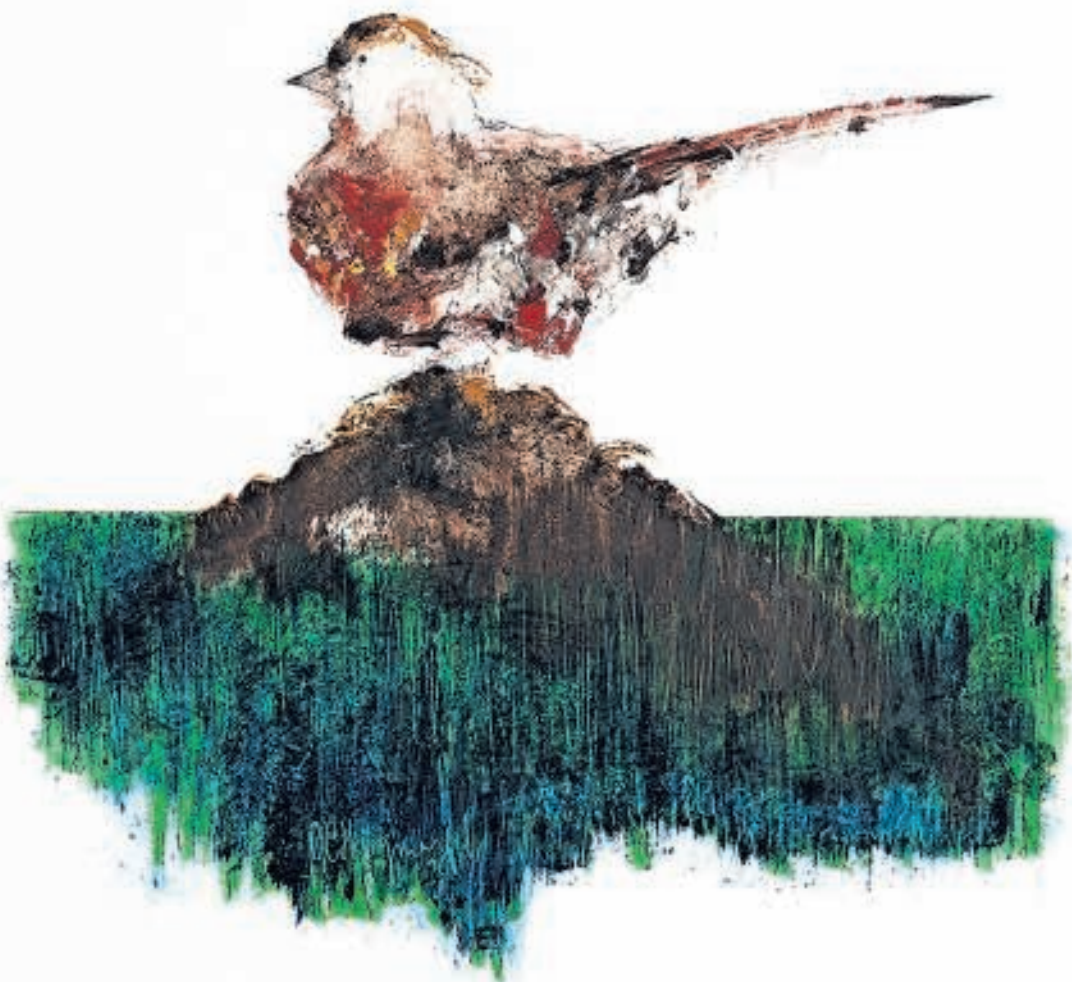

De Wondere Vogelwereld van O. C. Hornmyer.

Gifhaan

Tatratraonideaxius tocidius L 49 cm

De meest algemene en verspreide niet-bestaande hoenderachtige. Echte carnivoor. Talrijk in geheel Europa, met uitzondering van Malta en het Griekse vasteland. Te vinden zowel op de uitgestrekte toendra's in het noorden van Rusland, als op de verdroogde vlaktes van Extremadura in Spanje. Kan echter ook voorkomen in de zompige, natte veenweidegebieden meer in het westen van zijn leefgebied. In Nederland broedgevallen op de uitgestrekte grasvlaktes van Friesland, de heidevelden van Drenthe, maar ook op de aardappelpercelen van Zeeuws-Vlaanderen. Noordelijke exemplaren kunnen in koude perioden zuidelijk trekken, maar doen dat liever niet.

Verenkleed overwegend bruin met donkere en lichte accenten. Zie helderwitte kop met donker voorhoofd. Schijnbaar vriendelijk voorkomen. Jachtpatroon echter wreed. Slaat met de onder de staart verborgen liggende lange 'angel' op bloeddorstige wijze zijn prooi. Deze circa 20 centimeter uitklapbare lange verhoornde staartpen met aan het uiteinde een vlijmscherpe, giftige weerhaak is een gedegen 'wapen' bij het vangen van prooien. Deze bestaan meest uit amfibieën, reptielen, de grote insecten en geleedpotigen.

Knaagdieren als rat en muis zijn favoriet. Maar ook vogels, waaronder zelfs zijn eigen soortgenoten, zijn regelmatig het slachtoffer van deze op het eerste

gezicht alleraardigste Gifhaan. Bij het jagen vertoont met name het mannetje een uiterst geraffineerd gedrag: met neerwaartse kop lijkt hij al lopend te speuren naar zaden, kleine wormachtigen en larven. Een achterlangs lopende, zich van geen enkel gevaar bewust zijnde prooi is echter reddeloos verloren en heeft geen enkele kans tegen de pijlsnel uitslaande giftige haak.

Balts, een boeiende, nogal risicovolle dans, waarbij wijfje en mannetje elkaar in een schijngevecht, met de snavel, de scherpe klauwen, maar vooral met de lange dodelijke staartpen belagen. Wanneer wijfje zich 'gewonnen' geeft vindt de paring in slechts enkele seconden plaats.

Het kan in een enkel geval gebeuren dat met name het mannetje per ongeluk met de giftige haak geraakt wordt en sterft. Het wijfje vertoont in dit geval geen enkel mededogen, en schijnt zelfs 'opgelucht' te zijn dat de paring, de nestbouw, het leggen en het uitbroeden van de eieren alsmede het voederen en grootbrengen van de jonge Haantjes met een jaar is uitgesteld. Roep, alleen door wijfje bij het verlaten van de 'plaats delict', een licht ironisch krassend

'PPPPPrrikkkePPPprrikkekrekrek'.

Volksvogelwijsheid, herkomst Spanje (regio Almadrejo Santia): '*Atención al la mujer con un piccardatto sus la traje!*' Vertaling: 'Pas op voor de vrouw met een piccardatto (traditioneel steekwapen bij het stierengevecht, red.) onder haar staart!'

Dood mannetje

De ramp die

Olie interview

Tien jaar na het drama met de Deepwater Horizon zijn de gevolgen voor de natuur nog zichtbaar. Van meer bescherming is niets gekomen.

tekst Erik van Zwam

20 april 2010. Een zwarte datum voor de olieindustrie. Het booreiland Deepwater Horizon in de Golf van Mexico van oliegiant BP spuwt vuur. 20 april 2010 is ook een zwarte datum voor de natuur van de Golf van Mexico. De olie spuit alle kanten de zee in, het is een gigantische milieuramp, die wereldwijd de aandacht trekt.

In 87 dagen lekken zo volgens officiële cijfers 3,19 miljoen vaten olie weg, wat de ramp tot de grootste maakt in de offshore geschiedenis. Vier jaar later deelt BP mee dat die miljoenen liters zwarte drab zijn opgeruimd.

Maar tien jaar later kampt de Golf van Mexico nog steeds met enorme gevolgen van de ramp. Er is sprake van ernstige milieuvervuiling, aantasting van unieke natuurgebieden en veel, vaak toch al bedreigde diersoorten, zijn in omvang verder gedecimeerd, blijkt uit onderzoek. Die diersoorten gaan extra snel achteruit omdat ze fysiek te zwak zijn om zich voort te planten.

Voor het boren naar gas of olie in de Golf van Mexico gelden wel degelijk regels. De Amerikaanse wet vereist dat regelmatig een risicoanalyse, een Biologische Opinie (BiOp), wordt gemaakt. Daarbij moet ook het effect van olie- of gasboringen worden meegenomen op soorten die dreigen uit te sterven. Op basis van zo'n risicoanalyse kan de overheid dan een boor- en exploitatievergunning verstrekken.

Op deze aanpak is wel wat af te dingen, vinden critici. Die BiOps zouden vooral papieren tijgers zijn. Zo bleef de risicoanalyse uit 2007 ook na de ramp met de Deepwater Horizon van kracht, zonder rekening te houden met de daarop volgende milieucatastrofe. Tot verbijstering van natuurorganisaties verraste het bureau van de Natural Marine Fisheries Services (NMFS) dit voorjaar met een nieuwe BiOp, waar ook geen extra bescherming vanuit gaat.

De rapen zijn sindsdien gaar. Natuurbeschermingsorganisaties bundelden hun krachten en slepen nu de NMFS, een Amerikaanse overheidsorganisatie, voor de rechter. Hun eis: doe dat broddelwerkje over. Met een onvolledige risicoanalyse in de hand kunnen olie- en gasbedrijven nog makkelijker vergunningen aanvragen voor exploratie en exploitatie in de Golf, is de vrees.

Joanie Steinhouse werkt voor

Turtle Island Restoration Network in de Golf, een van de partijen achter de rechtszaak. "Zo'n risicoanalyse kan zelfs over vijftig jaar nog negatieve gevolgen hebben", zegt ze vanuit Texas via Skype. Dat ding moet dus van tafel, vindt zij.

Het grootste pijnpunt is de conclusie van de NMFS: een olieramp zoals die met de Deepwater Horizon zou nauwelijks meer kunnen voorkomen. Steinhouse vindt deze naïviteit grotesk. "Juist nu er verder van de kust in dieper water wordt geboord nemen de risico's op een nieuwe olieramp toe. De NMFS heeft niets serieus onderzocht." Door klimaatopwarming neemt het aantal forse orkanen toe, zegt Steinhouse. "En uit seismisch onderzoek blijkt dat de diepere zeebodem in de Golf aan het schuiven is. Noem dat maar geen risico."

Ook is er nauwelijks aandacht besteed en onderzoek gedaan naar al die diersoorten die kampen met de naweeën van de olievervuiling van tien jaar geleden. De risico's zijn onvoldoende in kaart gebracht voor de unieke schildpadsoorten in de Golf, voor de tuimelaar, de reuzenmanta, de lamantijn, de Golf-steur, de Bryde

Er ligt nog veel olie op de zeebodem en er is niemand die dat opruimt

walvis, de blauwe krab, maar ook voor garnalen, vissen en vogels, betogen de milieuclubs.

De natuurorganisaties eisen dat de NMFS binnen zes maanden zijn BiOp overdoet en zich daarbij vooral goed documenteert met relevante data en bestaande wetenschappelijke inzichten. Er moet een volledige risicoanalyse komen voor alle kwetsbare soorten in het gebied.

Het gaat volgens Steinhouse sowieso niet goed met de Mexicaanse Golf. Het begint er al mee dat vijf procent van de olie die vrijkwam bij de ramp in 2010 naar de zeebodem is gezonken en daar nog ligt. "In mangrove en moerasgebieden kun je dit niet opruimen, want dan verniel je nog meer kwetsbare natuur. Het middel wordt dan erger dan de kwaal. Het probleem is dat met die toenemende zware orkanen de olie-